

Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (neljäs jaosto)

27 päivänä helmikuuta 2020*

Ennakkoratkaisupyyntö – Direktiivi 2001/23/EY – 1 artiklan 1 kohta – Yrityksen luovutus – Työntekijöiden oikeuksien turvaaminen – Linja-autolinjojen liikennöinti – Henkilöstön palvelukseen ottaminen – Liikeomaisuus ei siirry uudelle toiminnanharjoittajalle – Syyt

Asiassa C-298/18,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyyntöstä, jonka Arbeitsgericht Cottbus – Kammern Senftenberg (Cottbusin työoikeudellisten asioiden alioikeus – Senftenbergin istuntopaikka, Saksa) on esittänyt 17.4.2018 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 2.5.2018, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

Reiner Grafe ja

Jürgen Pohle

vastaan

Südbrandenburger Nahverkehrs GmbH ja

OSL Bus GmbH,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (neljäs jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja M. Vilaras sekä tuomarit S. Rodin, D. Šváby, K. Jürimäe ja N. Piçarra (esittelevä tuomari),

julkisasiamies: E. Sharpston,

kirjaaja: johtava hallintovirkamies M. Ferreira,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 21.3.2019 pidetyssä istunnossa esitetyn,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä esitetyn,

- Südbrandenburger Nahverkehrs GmbH, edustajinaan A.-K. Pfeifer, M. Sandmaier ja O. Grimm, Rechtsanwältin,
- OSL Bus GmbH, edustajinaan A. Braun ja D. Ledwon, Rechtsanwältin,
- Euroopan komissio, asiamiehinnään M. Kellerbauer ja C. Hödlmayr,

* Oikeudenkäyntikieli: saksa.

kuultuaan julkisasiamiehen 11.7.2019 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,
on antanut seuraavan

tuomion

- 1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee työntekijöiden oikeuksien turvaamista yrityksen tai liikkeen taikka yritys- tai liiketoiminnan osan luovutuksen yhteydessä koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä 14.2.1977 annetun neuvoston direktiivin 77/187/ETY (EYVL 1977, L 61, s. 26) 1 artiklan 1 kohdan tulkintaa.
- 2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa asianosaisina ovat yhtäältä Reiner Grafe ja Jürgen Pohle sekä toisaalta Südbraunburger Nahverkehrs GmbH (jäljempänä SBN) ja OSL Bus GmbH (jäljempänä OSL) ja jossa on kyse siitä, irtisanoiko SBN Grafen ja Pohlen laillisesti.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

- 3 Työntekijöiden oikeuksien turvaamista yrityksen tai liikkeen taikka yritys- tai liiketoiminnan osan luovutuksen yhteydessä koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä 12.3.2001 annetulla neuvoston direktiivillä 2001/23/EY (EYVL 2001, L 82, s. 16), joka tuli voimaan 11.4.2001, kodifioitiin sen johdanto-osan ensimmäisessä perustelukappaleessa mainitun mukaisesti direktiivi 77/187.
- 4 Direktiivin 2001/23 johdanto-osan kolmannessa perustelukappaleessa todetaan, että ”on tarpeen huolehtia työntekijöiden suojasta sen varmistamiseksi, että heidän oikeutensa turvataan, kun työnantaja vaihtuu”.
- 5 Kyseisen direktiivin johdanto-osan kahdeksannen perustelukappaleen mukaan ”oikeusvarmuuden ja avoimuuden vuoksi on ollut tarpeen, että luovutuksen oikeudellista käsitettä selkeytetään ottaen huomioon [unionin] tuomioistuimen oikeuskäytäntö. Selkeyttämisellä ei kuitenkaan ole muutettu direktiivin [77/187] soveltamisalaa sellaisena kuin se on [unionin] tuomioistuimen tulkinnan mukaan.”
- 6 Direktiivin 2001/23 1 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:
 - a) Tätä direktiiviä sovelletaan yrityksen tai liikkeen taikka yritys- tai liiketoiminnan osan luovuttamiseen toiselle työnantajalle sopimukseen perustuvan luovutuksen taikka sulautumisen kautta.
 - b) Jollei a alakohdasta ja tämän artiklan jäljempänä olevista säännöksistä muuta johdu, tässä direktiivissä tarkoitettuna luovutuksena pidetään oman identiteettinsä säilyttävän taloudellisen yksikön luovuttamista, jolla tarkoitetaan pää- ja sivutoimisen taloudellisen toiminnan harjoittamiseksi järjestettyä resurssikokonaisuutta.

--”

- 7 Mainitun direktiivin 2 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Tässä direktiivissä tarkoitetaan:

- a) ’luovuttajalla’ luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka 1 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuna luovutuksen seurauksena lakkaa olemasta työnantaja yrityksessä, liikkeessä taikka yritys- tai liiketoiminnan osassa;

b) 'luovutuksensaajalla' luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, josta 1 artiklan 1 kohdassa tarkoitettun luovutuksen seurauksena tulee yrityksessä, liikkeessä taikka yritys- tai liiketoiminnan osassa työnantaja;

--

d) 'työntekijällä' henkilöä, jonka aseman työntekijänä asianomaisessa jäsenvaltiossa turvaa kansallinen palvelussuhdelainsäädäntö."

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

- 8 SBN oli harjoittanut Landkreis Oberspreewald-Lausitzin (Oberspreewald-Lausitzin alueellinen julkisyhteisö, Saksa) lukuun julkista henkilöliikennettä linja-autoilla 1.8.2008 lähtien, kun kyseinen alueellinen julkisyhteisö järjesti syyskuussa 2016 uuden kyseisiä liikennepalveluja koskevan hankintamenettelyn.
- 9 SBN piti parempana olla tekemättä tarjousta, koska se ei pitänyt taloudellisesti kannattavan tarjouksen tekemistä mahdollisena. Se lopetti toimintansa ja ilmoitti työntekijöilleen heidän irtisanomisestaan. Kyseinen yhtiö teki 19.1.2017 yritysneuvoston kanssa uudelleenjärjestelyä ja sosiaalisuunnitelmaa koskevan sopimuksen, jossa määrättiin irtisanomiskorvausten maksamisesta siinä tapauksessa, että uusi sopimuspuoli ei ota työntekijöitä palvelukseensa tai että heille aiheutuu palvelukseen ottamisen tapauksessa ansionmenetyksiä.
- 10 Kraftverkehrsgesellschaft Dreiländereck mbH valittiin pääasiassa kyseessä olevan julkista henkilöliikennettä linja-autoilla koskevan hankintasopimuksen sopimuspuoleksi 1.8.2017 lähtien. Kyseinen yhtiö perusti näiden palvelujen suorittamista varten kokonaan omistamansa tytäryhtiön OSL:n. OSL otti palvelukseensa suurimman osan SBN:n kuljettajista ja sen johtoon kuuluneista työntekijöistä.
- 11 Kraftverkehrsgesellschaft Dreiländereck ilmoitti huhtikuussa 2017 SBN:lle, ettei se aikonut ostaa eikä vuokrata tämän linja-autoja, varikkoja eikä muitakaan toimitiloja eikä myöskään käyttää sen korjaamopalveluja.
- 12 Grafe oli työskennellyt kokopäiväisesti linja-autonkuljettajana ja työnjohtajana SBN:n ja sen oikeudellisen edeltäjän palveluksessa heinäkuusta 1978 lähtien. SBN irtisanoi hänet 27.1.2017 päivätyllä kirjeellä 31.8.2017 alkanein vaikutuksin. Hän on ollut 1.9.2017 lähtien OSL:n palveluksessa kuljettajana. OSL ei ottanut huomioon hänen aiempia työskentelykausiaan vaan luokitteli hänet sovellettavan työehtosopimuksen mukaiseen ensimmäiseen palkkaluokkaan.
- 13 Tässä yhteydessä Grafe on riitauttanut SBN:n suorittaman irtisanomisen ja väittänyt, että OSL:n on otettava huomioon hänen palvelusaikansa SBN:ssä palkkaluokkaan sijoittamisen kannalta. Kyseinen pääasian kantaja ja hänen aikaisempi työnantajansa katsovat, että hänen työnsopimuksensa siirrettiin OSL:lle direktiivissä 2001/23 tarkoitettun yrityksen luovutuksen yhteydessä.
- 14 Myös Pohle oli työskennellyt kokopäiväisesti linja-autonkuljettajana ja työnjohtajana SBN:ssä marraskuusta 1979 lähtien. Kyseinen yhtiö ilmoitti hänelle 27.1.2017 päivätyllä kirjeellä hänen irtisanomisestaan 31.8.2017 alkavin vaikutuksin. Uusi sopimuspuoli ei ottanut häntä palvelukseensa. Tässä yhteydessä hän on riitauttanut irtisanomisensa ja vaatinut toissijaisesti 68 034,56 euron suuruista korvausta SBN:n sosiaalisuunnitelman perusteella. SBN väittää vastakanteessaan, että Pohlen työnsopimus siirrettiin yrityksen luovutuksen yhteydessä OSL:lle ja että sillä ei näin ollen ole velvollisuutta maksaa korvausta.

- 15 OSL vetoaa 25.1.2001 annettuun tuomioon Liikenne (C-172/99, EU:C:2001:59) väittääkseen, että koska aineellinen liikeomaisuus, erityisesti linja-autot, eivät ole tässä tapauksessa siirtyneet uudelle toiminnanharjoittajalle, kyse ei voi olla direktiivin 2001/23 1 artiklan 1 kohdassa tarkoitettusta yrityksen luovutuksesta.
- 16 SBN väittää, että linja-autojen siirtäminen kyseisen julkista hankintaa koskevan sopimuksen uudelle sopimuspuolelle oli voimassa olevien teknisten normien ja ympäristövaatimusten vuoksi poissuljettua. Tarjouspyyntöihin liittyvissä määräyksissä nimittäin edellytettiin, että ne eivät ole 15 vuoden enimmäisikää vanhempia. Niiden oli myös täytettävä ainakin Euro 6 -ympäristöstandardi. SBN:n mukaan kyseisen kymmeneksi vuodeksi tehdyn hankintasopimuksen tekoajankohtana sen linja-autojen keski-ikä oli ollut 13 vuotta. Lisäksi ne täyttivät vain Euro 3- tai Euro 4 -standardit. Ne eivät myöskään täyttäneet liikuntarajoitteisia henkilöitä koskevia esteettömyysvaatimuksia. SBN lisää, että linja-autovarikkopalvelujen käyttäminen ei ollut enää tarpeen, koska linja-autojen ylläpito- tai korjaustehtävät voitiin antaa erikoiskorjaamoille.
- 17 SBN:n mukaan kyseessä olevassa tarjouskilpailussa edellytettiin, että linja-autonkuljettajilla on voimassa oleva lupa sekä tiedot voimassa olevasta lainsäädännöstä ja ammatillisesta sääntelystä ja että he kykenevät jakamaan tietoa matkustajille ja tuntevat hyvin liikennöintialueen liikenneverkoston, reitit, yhteydet ja aikataulut, alueelliset linja-autoreitit, vaihtoyhteydet sekä rautatielinjat ja hintaehdot. Se lisää, että tällaiset kuljettajat ovat maaseutualueilla ”niukka voimavara”. Tietotaitonsa ja liikenneverkoston tuntemuksensa vuoksi SBN:n linja-autokuljettajat olivat olleet täysin toimintakykyisiä 1.8.2017 alkaen, joten julkisen liikenteen palvelujen jatkuvuus paikallishallintoalueella voitiin näin turvata. Se päättelee tästä, että taloudelliselle yksikölle ovat ominaisia juuri kuljettajat.
- 18 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin, joka pitää SBN:n esittämää asiaa koskevien oikeussääntöjen ja tosiseikkojen kuvausta oikeana, pohtii tältä osin, onko pääasiassa sovellettava 25.1.2001 annetussa tuomiossa Liikenne (C-172/99, EU:C:2001:59) omaksuttua ratkaisua.
- 19 Tässä tilanteessa Arbeitsgericht Cottbus – Kammern Senftenberg (Cottbusin työoikeudellisten asioiden alioikeus – Senftenbergin istuntopaikka, Saksa) on päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

”1) Onko sellaisessa tapauksessa, jossa linja-autoreittien liikennöinti siirretään linja-autoyritykseltä toiselle yritykselle julkisia palveluhankintoja koskevien sopimusten tekomenettelyjen yhteensovittamisesta 18.6.1992 annetun neuvoston direktiivin 92/50/ETY [(EYVL 1992, L 209, s. 1)] mukaisen hankintamenettelyn perusteella, kyse [direktiivin 77/187] 1 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua liikkeen luovutuksesta, vaikka näiden kahden yrityksen välillä ei ole siirretty merkittävää liikeomaisuutta eikä etenkään linja-autoja?

2) Onko se, että määräaikaisen palveluhankinnan tapauksessa tehtävän järkevän liiketaloudellisen päätöksen perusteella linja-autoilla ei niiden iän ja tiukentuneiden teknisten vaatimusten (päästöarvot, matalalattiabussit) vuoksi ole enää huomattavaa merkitystä yrityksen arvon kannalta, unionin tuomioistuimelle peruste poiketa 25.1.2001 antamastaan tuomiosta Liikenne (C-172/99, EU:C:2001:59) siten, että näissä olosuhteissa myös henkilökunnan olennaisen osan palvelukseen ottaminen voi johtaa [direktiivin 77/187] sovellettavuuteen?”

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

- 20 Aluksi on mainittava, että vaikka kysymys koskee direktiivin 77/187 tulkintaa, pääasian tosiseikkojen tapahtuma-aikaan sovellettava säädös oli direktiivi 2001/23, jolla – kuten sen johdanto-osan kahdeksannessa perustelukappaleessa todetaan – nimenomaan kodifioidaan direktiivi 77/187 yrityksen luovutuksen käsitteen selventämiseksi unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön valossa.

- 21 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee kahdella kysymyksellään, jotka on syytä tutkia yhdessä, pääasiallisesti sitä, onko direktiivin 2001/23 1 artiklan 1 kohtaa tulkittava siten, että kun taloudellinen yksikkö ryhtyy harjoittamaan tiettyä toimintaa julkista hankintaa koskevan sopimuksentekomenettelyn mukaisesti, se, että kyseistä toimintaa aiemmin harjoittaneen taloudellisen yksikön liikeomaisuutta ei siirretä uudelle taloudelliselle yksilölle, on esteenä kyseisen liiketoimen luokittelemiselle yrityksen luovutukseksi.
- 22 On muistutettava, että kyseisen direktiivin 1 artiklan 1 kohdan b alakohdan mukaan luovutuksena pidetään oman identiteettinsä säilyttävän taloudellisen yksikön luovuttamista, jolla tarkoitetaan pää- ja sivutoimisen taloudellisen toiminnan harjoittamiseksi järjestettyä resurssikokonaisuutta. Yksikön käsitteellä tarkoitetaan näin ollen henkilöistä ja omaisuudesta muodostuvaa kokonaisuutta, jonka avulla voidaan harjoittaa sellaista taloudellista toimintaa, jolla on oma tavoite.
- 23 Unionin tuomioistuimen oikeuskäytännöstä ilmenee, että kun selvitetään, onko kyseessä tällainen luovutus, ratkaisevana arviointiperusteena on, että kyseinen yksikkö säilyttää identiteettinsä, mikä käy ilmi muun muassa siitä, että toimintaa jatketaan tai että se aloitetaan uudelleen (tuomio 9.9.2015, Ferreira da Silva e Brito ym., C-160/14, EU:C:2015:565, 25 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 24 Selvitettäessä tämän edellytyksen täyttymistä, on otettava huomioon kaikki kyseessä olevaa liiketoimea kuvaavat tosiseikat, kuten se, millaisesta yrityksestä tai liikkeestä on kysymys, onko rakennusten ja irtaimiston kaltaista aineellista liikeomaisuutta luovutettu, minkä arvoinen aineeton omaisuus on luovutushetkellä ollut, onko pääosa henkilöstöstä otettu uuden työnantajan palvelukseen ja onko asiakaskunta siirtynyt liiketoiminnan mukana, sekä se, miten samankaltaista ennen luovutusta ja sen jälkeen harjoitettu liiketoiminta on ollut, ja vielä se, kuinka pitkän ajan tämä liiketoiminta mahdollisesti on ollut keskeytyneenä. Nämä seikat ovat kuitenkin ainoastaan osatekijöitä siinä kokonaišharkinnassa, joka asiassa on suoritettava, eikä niitä siksi saa arvioida erillisinä (tuomio 9.9.2015, Ferreira da Silva e Brito ym., C-160/14, EU:C:2015:565, 26 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 25 Niinpä kullekin arviointiperusteelle annettava painoarvo vaihtelee välttämättä sen mukaan, mitä toimintaa harjoitetaan ja jopa sen mukaan minkälaisia tuotanto- tai toimintamenetelmiä kyseessä olevassa yrityksessä, liikkeessä tai liiketoiminnan osassa käytetään (tuomio 9.9.2015, Ferreira da Silva e Brito ym., C-160/14, EU:C:2015:565, 27 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 26 On myös täsmennettävä, ettei pelkästään sen perusteella, että taloudellisen yksikön toiminta siirtyy toiselle taloudelliselle yksikölle, voida päätellä, että viimeksi mainittu yksikkö on säilyttänyt identiteettinsä. Näin on siksi, ettei yksikön voida katsoa muodostuvan pelkästään harjoitetusta toiminnasta. Yksikön identiteetti muodostuu nimittäin useista toisistaan erottamattomista seikoista, kuten sen henkilökunnasta, johdosta, työn organisoinnista, sen toimintatavoista tai sen käytössä mahdollisesti olevista tuotantovälineistä (tuomio 20.1.2011, CLECE, C-463/09, EU:C:2011:24, 41 kohta) ja tuomio 20.7.2017, Píscarreta Ricardo, C-416/16, EU:C:2017:574, 43 kohta).
- 27 Edellä esitetystä seuraa, että yrityksen luovutukseksi määrittäminen edellyttää tiettyjä tosiseikkoja koskevia toteamuksia, ja kansallisen tuomioistuimen on arvioitava tätä kysymystä konkreettisesti unionin tuomioistuimen esittämien arviointiperusteiden (ks. vastaavasti tuomio 7.8.2018, Colino Siguënza, C-472/16, EU:C:2018:646, 45 kohta) sekä direktiivin 2001/23 tavoitteiden, sellaisina kuin ne mainitaan muun muassa sen johdanto-osan kolmannessa perustelukappaleessa, valossa.
- 28 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pohtii tässä yhteydessä erityisesti sitä, voidaanko nyt käsiteltävässä asiassa soveltaa samaa ratkaisua kuin 25.1.2001 annetussa tuomiossa Liikenne (C-172/99, EU:C:2001:59), jossa oli kyse seitsemän alueellista linjaa kattavan linja-autoliikennepalvelun tarjoamisesta kolmen vuoden ajan. Uusi toiminnanharjoittaja oli ostanut tiettyjen palvelukseensa siirtyneiden kuljettajien työasut ja vain vuokrannut kaksi linja-autoa aikaisemmalta toiminnanharjoittajalta muutamaksi kuukaudeksi tilaamiensa ajoneuvojen luovutukseen saakka.

- 29 Kun unionin tuomioistuimelta tiedusteltiin, oliko tilanteessa kyse direktiivin 77/187 1 artiklan 1 kohdassa tarkoitettusta yrityksen luovutuksesta, se korosti aluksi 25.1.2001 annetun tuomion Liikenne (C-172/99, EU:C:2001:59) 39 kohdassa, että linja-autoliikennettä ei voida pitää erityisen työvoimavaltaisena toimintana, koska se edellyttää huomattavaa kalustoa ja laitteita. Unionin tuomioistuin lisäsi, että näin ollen se, ettei linja-autojen liikennöinnissä käytettyä aineellista liikeomaisuutta ole siirtynyt hankintasopimuksen aiemman sopimuspuolen ja uuden sopimuspuolen välillä, on seikka, joka on otettava huomioon yrityksen luovutukseksi määrittämisessä. Tämän jälkeen se totesi kyseisen tuomion 42 kohdassa, että koska aineellinen omaisuus on kyseisen toiminnan harjoittamisen kannalta merkittävä tekijä, se, ettei tällaista omaisuutta, joka on välttämätöntä taloudellisen yksikön asianmukaiselle toiminnalle, ole siirtynyt hankintasopimuksen aiemmalta sopimuspuolelta uudelle sopimuspuolelle, merkitsee, ettei yksikön voida katsoa säilyttäneen identiteettiään. Lopuksi unionin tuomioistuin totesi mainitun tuomion 43 kohdassa, että kyseisen asian kaltaisessa tilanteessa direktiiviä 77/187 ei sovelleta, koska merkittävää aineellista liikeomaisuutta ei ollut siirtynyt hankintasopimuksen aiemmalta sopimuspuolelta uudelle sopimuspuolelle.
- 30 On kuitenkin mainittava, että vaikka unionin tuomioistuin korosti 25.1.2001 antamansa tuomion Liikenne (C-172/99, EU:C:2001:59) 39 kohdassa, että se, ettei linja-autojen liikennöinnissä käytettyä aineellista liikeomaisuutta ole siirtynyt hankintasopimuksen aiemman sopimuspuolen ja uuden sopimuspuolen välillä, on huomioon otettava seikka, kyseisestä kohdasta ei voida päätellä, että linja-autojen siirtämistä on pidettävä abstraktisti ainoana ratkaisevana tekijänä, jonka perusteella määräytyy, onko kyse julkista matkustajaliikennettä linja-autoilla koskevaa toimintaa harjoittavan yrityksen luovutuksesta.
- 31 Niinpä ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on sen ratkaisemiseksi, estääkö se, ettei liikeomaisuutta eli linja-autoja ole siirretty, yrityksen luovutukseksi luokittelemisen, otettava huomioon sen käsiteltävänä olevalle asialle ominaiset seikat.
- 32 Ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenee tältä osin, että hankintaviranomaisen tuotantovälineille asettamien uusien teknisten normien ja ympäristövaatimusten noudattaminen ei taloudellisesti eikä oikeudellisesti mahdollistanut sitä, että sopimuspuoleksi valittu yritys voisi ottaa käyttöönsä yrityksen, joka oli pääasiassa kyseessä olevia julkisen liikenteen palveluja koskevan hankintasopimuksen aiempi sopimuspuoli, tuotantovälineet. Uudelle toiminnanharjoittajalle ei nimittäin olisi ollut taloudellisesti järkevää hankkia itselleen olemassa olevaa linja-autokantaa, joka koostui ajoneuvoista, jotka olivat saavuttaneet sallitun käyttöiän ja olivat hankintaviranomaisen asettamia vaatimuksia täyttämättöminä käyttökelvottomia.
- 33 Toisin sanoen uuden toiminnanharjoittajan päätöksen olla hankkimatta kyseisen yrityksen liikeomaisuutta itselleen sanelivat ulkoiset rajoitteet, kun taas – kuten julkisasiamies on esittänyt ratkaisuehdotuksensa 54 kohdassa – mikään 25.1.2001 annettuun tuomioon Liikenne (C-172/99, EU:C:2001:59) johtaneessa asiassa kyseessä olleessa tosiseikkojen kuvauksessa ei viittaa siihen, että kyseisen asian tilanne olisi ollut tällainen.
- 34 Edellä 16 kohdassa tiivistetysti esitetyistä ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen toimittamista tiedoista ilmenee lisäksi, että hankintaviranomaisen asettamien teknisten normien ja ympäristövaatimusten vuoksi yritys, joka oli aikaisemmin pääasiassa kyseessä olevia julkisen liikenteen palveluja koskevan hankintasopimuksen sopimuspuoli, olisi – jos se olisi tehnyt tarjouksen kyseisessä tarjouskilpailussa ja valittu sopimuspuoleksi – joutunut itse lähitulevaisuudessa korvaamaan tuotantovälineensä uusilla.
- 35 Tässä yhteydessä se, ettei liikeomaisuutta luovuteta, ei oikeudellisista, ympäristöllisistä tai teknisistä velvoitteista johtavana seikkana siis välttämättä ole esteenä sille, että kyseisen toiminnan jatkamista pidetään direktiivin 2001/23 1 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuna ”yrityksen luovutuksena”.

- 36 Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on näin ollen ratkaistava, voidaanko muiden edellä 24–26 kohdassa mainittujen tosiseikkojen perusteella päätellä, että kyseinen yksikkö on säilyttänyt identiteettinsä ja että kyseessä on näin ollen yrityksen luovutus.
- 37 Tältä osin on mainittava ensinnäkin – kuten julkisasiamies on maininnut ratkaisuehdotuksensa 40 kohdassa –, että ennakkoratkaisupyynnön mukaan uusi toiminnanharjoittaja tarjoaa linja-autokuljetuspalvelua, joka vastaa olennaisilta osiltaan edellisen yrityksen tarjoamaa palvelua, joka ei ole keskeytynyt ja jota on luultavasti harjoitettu suureksi osaksi samoilla reiteillä ja samoja matkustajia varten.
- 38 Toiseksi ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin korostaa, että kokoneiden linja-autonkuljettajien käyttäminen on Oberspreewald-Lausitzin kaltaisella maaseutualueella ratkaisevaa kyseisen julkisen liikenteen palvelun laadun varmistamiseksi. Se esittää muun muassa, että kuljettajilla on oltava riittävät tiedot liikennöintialueen reiteistä ja aikatauluista, hintaehdoista sekä muista alueellisista linja-autoreiteistä, rautatieliikenteen reiteistä ja olemassa olevista vaihtoyhteyksistä, jotta he voivat myydä matkalippuja mutta myös antaa matkustajille suunnitellun matkan toteuttamiseksi tarvittavat tiedot.
- 39 Tässä yhteydessä on muistutettava, että siltä osin kuin tietyillä työvoimavaltaisilla toimialoilla yhteisen toiminnan piirissä pysyvästi työskentelevien työntekijöiden ryhmä voi muodostaa taloudellisen yksikön, tällainen yksikkö voi säilyttää identiteettinsä luovutuksen jälkeenkin, kun uusi työnantaja ei pelkää tyydy jatkamaan kyseistä toimintaa vaan myös ottaa palvelukseensa sekä lukumääräisesti että pätevyden osalta olennaisen osan siitä henkilökunnasta, jonka sen edeltäjä oli erityisesti osoittanut hoitamaan näitä työtehtäviä. Tällaisessa tapauksessa uusi työnantaja itse asiassa hankkii sellaisen eri osatekijöistä muodostuvan organisoidun kokonaisuuden, jonka avulla se voi jatkaa luovuttajayrityksen toimintoja tai tiettyjä toimintoja pysyvästi (tuomio 20.1.2011, CLECE, C-463/09, EU:C:2011:24, 36 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 40 Pääasiassa on näin ollen todettava, että koska taloudellisen toiminnan harjoittamisen edellyttämän liikeomaisuuden siirtämättä jääminen ei edellä 32 ja 35 kohdassa mainitun mukaisesti ole välttämättä esteenä pääasiassa kyseessä olevan yksikön identiteetin säilyttämiselle, sitä, että suurin osa kuljettajista otettiin uuden toiminnanharjoittajan palvelukseen, on pidettävä tosiseikkana, joka on otettava huomioon, kun arvioidaan kyseisen liiketoimen luokittelemista yrityksen luovutukseksi. Tässä yhteydessä on mainittava, että pääasian tosiseikaston mukaan uuden toiminnanharjoittajan palvelukseensa ottama henkilöstö osoitettiin hoitamaan samanlaisia tai samankaltaisia tehtäviä ja tällä on kyseisen taloudellisen toiminnan keskeytyksettömän harjoittamisen edellyttämä erityinen ammattitaito ja osaaminen.
- 41 Esitettyihin kysymyksiin on kaiken edellä mainitun perusteella vastattava, että direktiivin 2001/23 1 artiklan 1 kohtaa on tulkittava siten, että kun taloudellinen yksikkö ryhtyy harjoittamaan tiettyä toimintaa, jonka harjoittaminen edellyttää huomattavaa liikeomaisuutta, julkista hankintaa koskevan sopimuksentekomenettelyn mukaisesti, se, ettei kyseistä toimintaa aiemmin harjoittaneen taloudellisen yksikön liikeomaisuutta hankintaviranomaisen asettamien oikeudellisten, ympäristöllisten ja teknisten rajoitteiden vuoksi siirretä uudelle taloudelliselle yksilölle, ei välttämättä ole esteenä kyseisen toiminnan jatkamiselle yrityksen luovutukseksi, jos muiden tosiseikkojen, kuten sen, että suurin osa henkilöstöstä otetaan palvelukseen, ja mainitun toiminnan keskeytyksettömän jatkumisen perusteella voidaan katsoa kyseisen taloudellisen yksikön identiteetin säilyvän, minkä arvioiminen kuuluu ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen tehtäviin.

Oikeudenkäyntikulut

- 42 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (neljäs jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

Työntekijöiden oikeuksien turvaamista yrityksen tai liikkeen taikka yritys- tai liiketoiminnan osan luovutuksen yhteydessä koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä 12.3.2001 annetun neuvoston direktiivin 2001/23/EY 1 artiklan 1 kohtaa on tulkittava siten, että kun taloudellinen yksikkö ryhtyy harjoittamaan tiettyä toimintaa, jonka harjoittaminen edellyttää huomattavaa liikeomaisuutta, julkista hankintaa koskevan sopimuksentekomenettelyn mukaisesti, se, ettei kyseistä toimintaa aiemmin harjoittaneen taloudellisen yksikön liikeomaisuutta hankintaviranomaisen asettamien oikeudellisten, ympäristöllisten ja teknisten rajoitteiden vuoksi siirretä uudelle taloudelliselle yksilölle, ei välttämättä ole esteenä kyseisen toiminnan jatkamisen luokittelukselle yrityksen luovutukseksi, jos muiden tosiseikkojen, kuten sen, että suurin osa henkilöstöstä otetaan palvelukseen, ja mainitun toiminnan keskeytyksettömän jatkumisen perusteella voidaan katsoa kyseisen taloudellisen yksikön identiteetin säilyvän, minkä arvioiminen kuuluu ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen tehtäviin.

Allekirjoitukset